Cap. XXXVI.

Ad hanc objectionem solide respondeo, in prima puncti positione falsum assumi. Nam etsi sic ego in Opticis quoque locutus sum: at cum Opticis me locutum memineris, quorum puncta & lineæ non sunt plane indivisibiles. Etenim quod punctum attinet, cum id nullam obtineat quantitatem, amplificentur vero radiationes cum quantitatibus corporum: sequitur puncti radiationem per se nullam esse; quare nullius radiationis, nulla etiam major vel minor densitas. Itaq; usurpatio prima proportionis distantiarum $\alpha\beta$ ad $\alpha\gamma$ hoc pacto intercidit.

Quin potius ob id ipsum dicimus, punctum aliquod fortius vel imbecillius lucere, quia illud punctum nobis majorem vel minorem quantitatem designat.

In secunda circuli, & tertia disci positione duo falsa insunt. Primo quod circulus mathematicus, carens latitudine, fingitur lucere: cum is tam non luceat seipso, quam non potest lucere punctum, ex cujus ductu circulus gigni intelligitur. Sane nihilo magis promoveris ad superficiem, assumpta linea trium stadiûm quam trium pedum.

Secundo fingitur amplificatio Optica diametri vel disci addere fortitudini radiorum, cum sit tantum deceptio visoriæ facultatis, & ex genere rationalium entium; quibus nulla est efficientia. Itaque idem re ipsa circulus $\delta\varepsilon$, eadem superficies $\delta\alpha\varepsilon$ (in negocio lucis) idem corpus $\delta\varepsilon$ (in negocio virtutis) manens, sive ex γ aspiciatur sive ex β, idem etiam perpetuo præstabit & efficiet, & tantundem sparget virtutis vel lucis in orbem γ laxiorem, quantum in β angustiorem. nihil enim perit in itinere. pervenit species integra quam lubet remotissime. tantummodo sphærarum extensionibus attenuatur, ut in punctis sphærarum singulis, puta in γ & β, sit illic rarior, hic densior, in proportione conversa distantiarum $\alpha\beta$ ad $\alpha\gamma$. Et hæc sola causa est debilitationis, non evanescentia fontis $\delta\varepsilon$, quæ revera non accidit sed per visus deceptionem.

Imo si hic liberet ex Euclidis Opticis argutari, minus lucis ad propinqua β venit quam ad remota, eo nomine, quod in β minor circulus terminat visum hemisphæricum, lucentis $\delta\varepsilon$, quam in γ. Itaque non tanta particula de Sole $\delta\varepsilon$ videri potest ex β quanta ex γ. Sed hoc insensibile est plane, & vix numeris immanibus expressile.

Ego sane postquam hic mihi ipsi respondi, rideo miseras meas trepidationes ex hac caligine ortas.

Sed revibrari potest objectio in partem contrariam, sic nempe. Si tantundem lucis est in ampla sphæra sparsim, quantum in angusta collectim; non erit tantundem virtutis utrobique: eo quod virtus consideratur non in sphæra orbiculariter ut lux, sed in illo circulo in quo incedit Planeta. Nam & filamenta magnetica Solis supra ponebantur in longum tantummodo porrigi, non etiam versus polos aut aliorsum.

Respondetur, causam lucis & virtutis motricis esse plane eandem, & deceptionem inesse in ratiocinatione. Nam sicut in luce non effluunt

effluunt radii a solis punctis & circulis corporis ad respondentia sphæræ puncta & circulos; ut in γ non a solo α (quo pacto nulla posset adscribi luci densitas in sphæris, cum in ipsa origine nullam haberet quantitatem, utpote a puncto descendens), sed effluunt a toto lucentis hemisphærio radii ad singula imaginatæ sphæricæ superficiei puncta; ut in γ effluit radius tam ex δ quam ex ε: sic etiam in negocio virtutis idem hoc locum habet. Nam etsi filamenta corporis Solaris magnetica ordinantur secundum longitudinem zodiaci: etsi etiam unicus tantummodo circulus maximus corporis Solis subest zodiaco sive eclipticæ, & quam proxime orbitæ Planetæ: denique etsi alteri circelli minores (tandem sub polis in puncti angustiam attenuati) subordinantur respondentibus suis circulis in sphæra Planetæ: tamen ab omnibus Solaris corporis filamentis (ab uno hemisphærio corporis stantibus) radii defluunt & confluunt tam ad puncta singula itineris alicujus Planetæ, quam ad ipsos polos polis corporis Solis imminentes; & Planetæ corpus vehitur ad modulum densitatis, hujus integræ speciei, ex filamentis omnibus compositæ. Cap. XXXVI.

At non ideo sequitur, ut sicut Sol quaquaversum lucet æqualiter, sic etiam Planeta, quod metuere possis, quaquaversum moveatur sine discrimine. Neque enim filamenta Solis magnetica movent, solitarie considerata, sed quatenus Sol rapidissime conversus in suo spacio, ipsa quoque filamenta, & cum iis, speciem moventem ab iis dimanantem, circumfert. Non igitur ibit Planeta in adversum, quia Sol perpetuo volvitur in directum. Non ibit Planeta ad polos (etsi in iis punctis etiam aliqua de corpore Solis species adsit): quia neque filamenta corporis Solaris versus polos extenduntur, neque Sol eam in plagam volvitur, sed in eam, quorsum ipsum filamenta sua invitant. Cur Planetæ semper maneant prope zodiacum.

Quibus positis, tantum abest, ut Planetæ versus polos rapiantur, ut potius unica zodiaci regio sit, media inter polos; per quam omnes Planetas, si a suis propriis motibus cessarent (de quibus infra cap. xxxviii.) sine ulla deflexione, in longitudinem ire sit necesse. *Nam quæ species hemisphærii* Solaris *adsistit alicui puncto zodiaci, puta in præsenti schemate puncto* ζ, *tota est filamentorum semicircularium, eodem una tendentium; ut ex* ϑ *per* $\varkappa$ *in* ι, *ex* λ *in* μ *&c. Vbi vero versus polos mundi concesseris, ut in* η, *tunc & altero polo, corporis* Solis ν, *& filamentorum integris circellis* $\lambda\mu$, *quæ polum* ν *circumstant, sub aspectum* $\eta\mu$ *vindicatis, species componetur ex filamentis in contraria tendentibus. circulorum enim partes oppositæ* λ *&* μ *in partes eunt contrarias. Minus igitur apta est species ista* $\vartheta\eta\mu$ *versus polos delapsa ad motum* Planetis *inferendum.*